

Operaház félszázéves évfordulója

Az Andrásy-uti »dalszínház« ünnepi esztendőre készül. 1934-ben lesz 50 éve annak, hogy kilenc esztendő küzdelmes munkájának köszönhetően először nyitotta meg kapuit az Ybl Miklós tervei szerint épült pompás reneszánsz palota s az ősz Erkel Ferenc vezetése alatt először esendültek fel a Hunyady László nyitányának méltóságteljes akkordjai a magyar muzsa számára épített hajlékban.

Hogy az operaház mit jelent egy nemzet kulturális életében, nem kell hangsúlyoznunk. Még többet jelent egy város kulturális fejlődésében. Budapest közönsége volt ennek a kulturális intézménynek legközvetlenebb erkölcsi és művészeti haszonélvezője. Az 1934. évad a magyar zeneművészet: »szent éve« lesz. Ugy halljuk, az illetékes körök mindent megtesznek, hogy a nevezetes dátum méltó színekkel emelkedjék ki az Operaház történetének szürke esztendő-sorozatából. A főváros művészeti intézményeiért áldozó budapesti polgároknak ez a nagy jelentőségű jubileum a magyar zenetörténelem egy kimagasló alakját idézi kegyeletes emlékezetébe, akinek művészpályája oly szép párhuzamban haladt a magyar Operaház felfelé ivelő csillagával, míg a sors kegyetlen kézzel sorompót nem állított eléje a magyar és elsősorban a főváros zenekulturájának pótolhatatlan kárára. A férfikora derekán elhalt Sztojanovits Jenő sirját a főváros kegyelete pár évvel ezelőtt emlékekkel jelölte meg. Azt mindenki tudja, hogy a kitűnő magyar zeneszerző mily értéke volt a magyar zenetörténelemnek, de esetleg elkerülte az illetékesek figyelmét, hogy a sok sok gyönyörű dalnak, operettnek, karnak, balletnek és operának szerzője a jövő évben éppen a hetvenedik esztendejét töltene be. Az Operaház jubiláris esztendejéhez a fővárosi zenepártoló polgárság nevében azt a megjegyzést fűzzük, hogy a két jubileumot sikeresen lehetne egybekapcsolni. Budapest székesfőváros tartozik ezzel Sztojanovits Jenő emlékének, aki nemcsak a fővárosi iskolák énekoktatási reformjának első kezdeményezője és Kacsóh Pongráccal együtt megalkotója volt, de a magyar dalosügy szolgálatában bel- és külföldön elért hatalmas sikerei mellett zeneszerzői tevékenységének nagy részét éppen a magyar Operaháznak áldozta.

Alig pár esztendőre a megnyitás után a fiatal, alig huszesztendő komponista már a híres »Csárdás« ballettel lépett a fővárosi közönség elé és ez a mű hosszú évdízedeken át (közel kétszáz előadást ért meg) minden magyar ünnepi alkalomra parádés darabként biztosította az est művészi és egyben anyagi sike-

rét. Partitúrája magyar szinben pompázó friss ötletbokrétája a nagy tudású komponista gazdag képzeletének.

Az Andrásy-uti palota háboru előtti látogatói, még egy hatalmas Sztojanovits sikerre emlékezhetnek

jubiláris esztendejében már kegyeletes kötelességből is előveszik a 900-as évek kitűnő és népszerű zeneszerzőjének műveit és a sorozatos ünnepi magyar ciklusokban születésének 70-ik évfordulóján újból szóhoz jut Sztojanovits Jenő.

A MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ.

vissza, amely a kegyelet rendkívüli adójának szolid intőjeként kell, hogy az illetékesek emlékezetébe idézze a fővárosi Bazilika egykori karmesterét. A »Ninon« című opera bájos dallamai még igen sok fővárosi operabarát fülébe csengenek. Értékes műsordarab maradt mindaddig, amíg a változott viszonyok s a sok ötletszerű kapkodás közt véletlenül oda nem csuszott ez a partitúra is a dalszínház méltatlanul hallgatásra kényszerített irattári aktái tömegsírjába.

A főváros lelkes közönsége szívesen hallaná, hogy az Operaház illetékesei a dalszínház félszázadik

Kezéből — mulik az idő —, már 15 éve kihullott a vezénylő pálca s ő ma egy szebb világban álmodja át a nagy magyar eszme vesszőfutásos éveit... Nem szabad felednünk, hogy a magyar zene-kultúra »integritásának«, amelyet semmiféle Trianon sem szakíthat szét, egyik kimagasló védbástyáját Sztojanovits Jenő, Budapest szülöttje és neveltje építette viharálló sziklavárrá s a fővárosi Operaház multjának tűzálló tégláit a friss vakolaton át is megláthatja a vár nemes ura: a magyar zenekultúra... noblesse oblige.

Spe.

Budapest a XIX. század legszebb mennyezeteinek városa

(Folytatás és befejezés.)

Címünk legesattanóbb igazolására elemezzük most Lotz legköltoibb mennyezetét, Operaházunk nézőterének színes megkoronázását.

A világ legnagyobb szerű színházi mennyezete alatt vagyunk itt. Az Olimpusz átköltözött erre a falból való égboltra, egy óriási gyűrű alakú kompozícióba, melynek külső kerülete 45 méter. Soha még zenei elragadtatásban levő közönség fölé szebb koszorút nem helyeztek: görög istenalakokból van ez szöve, akik még a zenei kifejezés által tovább szépülnek formáikban. Az, ami lent a nézőtérén a fülek ünnepe volt, itt a magasban a szemek dicsőséges ünnepe

lett: látomás lett a zenéből, mint ahogy a híres angol költőnek, Shelley-nek verseiben a zenei érzelmek ábrándos látomásokká válnak.

Fölvétetett a muzsika a mennyebe, — egy tiepolós ünnepbe, mely az alakok görögös szépségétől még szebbé vált. Az egész épület belseje mintha arra szolgálna, hogy fönt a mennyezeten egy óriási arany gyűrűbe kerekedjék és e csoda-gyűrű keretében örökre ölelje a zene hullám-gyűrűit.

Lotz itt is, mint egyéb nagy mennyezetein, a legfőbb mozzanatot ragadta meg és azt kihasználván, kiegészíti és megkoronázza az épület